

Στα «αζήτητα» η προϊστορική πόλη

Αδιαφορεί το ΥΠΠΟ για την ανάδειξη του προϊστορικού οικιστικού «προγόνου» της Θεσσαλονίκης

Εναν προϊστορικό οικισμό ηλικίας 4.200 χρόνων έχει φέρει στο φως ανασκαφή που γίνεται στην Τούμπα Θεσσαλονίκης, ο οποίος αποτελούσε το μεγαλύτερο οικισμό της περιοχής κατά την περίοδο από το 2200-900 π.Χ. Ωστόσο, το σημαντικό αυτό αρχαιολογικό εύρημα δεν τυγχάνει της ανάλογης ανάδειξης.

Ενώ το υπουργείο Πολιτισμού θα έπρεπε να ανταποκριθεί, ως όφειλε, στην υποχρέωσή του έναντι της πολιτιστικής κληρονομιάς, χρηματοδοτώντας τις ανασκαφές και την έρευνα, οι ερευνητές αναγκάζονται να τρέχουν «εδώ κι εκεί» για να βρουν χρήματα. Είναι τα πρώτα αποτελέσματα της πολιτικής που στοχεύει στην εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία, μέσω της απαξίωσης της δημόσιας διαχείρισής της, οδηγείται στην παράδοσή της στους ιδιώτες ή στην ιδιωτικοοικονομική διαχείριση με διάφορες μορφές.

Για τη σημασία του οικισμού μίλησε στο «Ρ» ο επικεφαλής της ανασκαφής και αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Στέλιος Ανδρέου, υπογραμμίζοντας ότι «μέχρι την περίοδο της ανοικοδόμησης της Θεσσαλονίκης ο οικισμός αυτός ήταν ένα μνημείο που δέσποζε σ' όλη την πόλη». «Σήμερα», συνεχίζει, «είναι κρυμμένο πίσω από τις πολυκατοικίες και οι περισσότεροι κάτοικοι δεν ξέρουν καν ότι υπάρχει», ενώ σημείωσε ότι ούτε ο Δήμος Θεσσαλονίκης ανταποκρίθηκε στο αίτημα για ανάδειξη του οικισμού. Εδώ πάντως να σημειωθεί ότι τον πρώτο και τελευταίο λόγο για τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς τον έχει - και συνταγματικά - το κράτος.

Ο ίδιος σημείωσε ότι έχει εκπονηθεί μελέτη για να μπορέσει να γίνει επισκέψιμο τουλάχιστον ένα μέρος του χώρου, αλλά, λόγω της ευπάθειας που έχουν τα αρχιτεκτονικά ευρήματα στον αέρα και τη βροχή, το κόστος είναι αρκετά μεγάλο. Ωστόσο, όπως τονίζει, «είναι αναγκαίο να αναδειχτεί, γιατί δεν υπάρχουν πολλές χώρες στον κόσμο που να έχουν τη δυνατότητα να δείξουν ένα τέτοιο μεγάλο κομμάτι της ιστορίας τους».

Η αρχιτεκτονική του συγκεκριμένου οικισμού δε συναντάται σε πολλά μέρη του πλανήτη. Συγκεκριμένα, από την πρώτη στιγμή που κατοικήθηκε, τα σπίτια ανακατασκευάζονται πάνω στα παλιά ερείπια. Έτσι, από τις αρχαιολογικές επιχώσεις (σ.σ. διάφορες στρώσεις του εδάφους που ανήκουν σε διαφορετικές εποχές), σχηματίστηκε ένας χωμάτινος λόφος ύψους 23 μέτρων, ο οποίος προέκυψε από 14 διαδοχικές φάσεις χτισίματος που αντιστοιχούν στα 1.900 χρόνια ζωής του οικισμού.

Η πανεπιστημιακή ανασκαφή ξεκίνησε το 1984 με τον καθηγητή Γ. Χουρμουζιάδη και συνεχίζεται, φέρνοντας στο φως σημαντικά ευρήματα, τα οποία μας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για την εποχή, για τις εργασίες και τη διατροφή των κατοίκων, αλλά και την αλληλεπίδραση με άλλες περιοχές (παραδουνάβιες, Βαλκάνια και Νότια Ελλάδα).